

ЛИПСАТА НА СВОБОДА В БЪЛГАРСКАТА ЛИТЕРАТУРА

УСЕЩАМ ЛИПСАТА НА СВОБОДА В БЪЛГАРСКАТА ЛИТЕРАТУРА И КУЛТУРА

Интервю на Стоян ВЪЛЕВ

- Странната птица Константинос Марицас е написал странна за българските реалности книга – ЦИВИЛИЗАЦИЯ И ЕСТЕСТВЕН ПОДБОР.

Странен си като личност - когато огромна част от мислещите българи бягат от България ти се завърна в нея. И си син на гръцки политемигрант. Сложно е някак си...

- Да. Мислещите бягат от България, но...българите, мислещи или не, остават в България. Аз съм син на гръцки политемигрант, но и на учителка по българска литература. И в Гърция и в България съм едновременно свой и гост. И това ми дава предимството да гледам на всичко по два начина – отвътре и отвън. И да реагирам по два начина – като актьор и като зрител. Може бе затова написах тази книга със странното заглавие «Цивилизация и естествен подбор» - аз като цивилизован но и като звяр.

- У нас не е прието да се разсъждава по тези проблеми – за цивилизацията, за подбора- естествен и изкуствен, а ако това се прави чуваме и четем единствено добре заучени фрази, които служат на нечий партийно криминални интереси. Ти кому служиш, Константинос?

- Ако отговоря с една дума „Никому“, ще прозвучи като лъжа и ще е лъжа. Но въпросът, както всички въпроси, е подвеждащ, защото съдържа в себе си отговора, тоест, че трябва непременно да служи. Кому е подробност. Да, служи на жените! И това, защото случайно се родих мъж. Ако бях жена, всички мъже щяха да ми служат.

- В едно свое интервю разсъждаваш за мястото и ролята на такива типове като Илия Павлов и Емил Кюлев. Те резултат на естествени или изкуствения, наложен ни подбор, са?

- „Такъв тип“ е и Васил Левски, но би ли посмял някой да се изрази така за него. Но по въпроса. Те, типове като Илия Павлов и Емил Кюлев, са жертвите на изкуствения подбор. Всеки път, когато зареждам бензин, благодаря на Буш и на убитите американци. Всеки път, когато се обаждам по телефона, благодаря на НАТО, че е пленил целия свят с разузнавателна мрежа. Когато карам кола, пия лекарства, благодаря на Александър Велики, Наполеон, Хитлер, за напредъка на човечеството. И

се връщам на въпроса, за които не разбраха. Как България ще стане капиталистическа страна без капитал? Отговор – някои българи трябва да съберат капитал. После те са ненужни. Виж и следното: Как България ще се освободи от турско робство? Отговор – някои българи трябва да се жертват. После те са ненужни. На такива типове като Илия Павлов, Емил Кюлев и Васил Левски дължим напредъка и благодатта на България.

- Усещаш ли липсата на свобода в българската литература и култура? Свободата съществува, само доколкото не се засягат предишните или сегашните интереси на наложените ни Господари... И как стръвно ги пазят назначените от самите тях литературни и културни полицаи... Така ли е?

- И тук въпросът, както всички въпроси, е подвеждащ, защото съдържа в себе си отговора. Може да е така, може да не е така но...може и нещо друго. Свободата съществува! Това е нещо-то друго. Никой не може да ми я вземе. И който се бори за свобода некоевено признава, че свободата му е обект на съмнение. Аз не се боря за свободата си, защото свободата ми не подлежи на съмнения и оборвания. Когато някой признае, че му налагат господар, това е признание, че той се нуждае от господар. И много хора желаят господар само и само за да се борят срещу него. Това го описва много хубаво Ерих Фром в книгата си „Страхът от Свободата”. Да, усещам липсата на свобода в българската литература и култура.

- Не само в литературата?...

- За съжаление, така е.

- Какво се опитваш да докажеш в своята книга „Цивилизация и естествен подбор” и как то се съотнеса към нашенската действителност?

- Нищо не искам да докажа. Книгата ми описва човечеството в периода на преминаване от естествения подбор към цивилизацията. Тогава се родиха понятията религия, изкуство, мисъл, смисъл, фантазия. Човекът проговори. Действителността я знаят всички, аз няма какво да прибавя.

- Имаш ли обяснение на какво се дължи дълбокото взаимно непознаване на гръцката и българската литератури?

- Да. И е много просто. Върхът на развитието на гръцката литература беше Омир, 800 г.пр.Х. От тогава до сега гръцката литература е в залез. Това означава, че между гръцката и българската литература има голямо разминаване във времето.

- Аз имам тягостното чувство, че българите най-малко от всички народи познават гърците, но вярно е и обратното като че ли.. Това само на сложните исторически обстоятелства ли се дължи или на специфични национални характеристики?

- И на двете. И на голямото разминаване на времето на развитие. От Пелопонеската война до днес единствените 50 години мир за Гърция са сегашните (1949-2007). В спермата и в DNA-то на гръка циркулират Херкулес, Омир, Перикъл, Есхил... И да не го осъзнава, „тези типове” присъстват.

- Следиш, предполагам, съвременната гръцка литература. Можеш ли да сравниш състоянието ѝ със състоянието на съвременната българска литература?

- Не. Не следя нито едната, нито другата. Нито световната. В нашата епоха всичко е комерсиално и подлежи на реклама. Например, не съм видял „Титаник” и не съм чел „Кодът Да Винчи”. Това е моята съпротива. Но се радвам на моите роби, които като стадо овце следват рекламите и чакат на опашка за билет на „Титаник” и да си купят „Кодът Да Винчи” и „Хари Потър”. И после...работят по-усърдно за напредъка на човечеството.

- Българската литература преживя два изкуствени подбора. Единият, през 45 годишното управление на БКП, а другият, след рухването на това управление, когато синовете и дъщерите на Фондацията, знаеш коя, се заеха да създават отново нова, съответстваща на новите Господари, литература... Тази е и причината българската литература да се развива под натиска на външни обстоятелства, тя практически не се саморазвива, а бива контролирана, манипулирана, експлоатирана с политически цели. Тази е спецификата на нашата литература. За втория изкуствен подбор е наредено да се мълчи и се мълчи, но резултатите са налице – новите назначени поети и писатели са отново дисциплинирани войни на своите Господари и са също толкова бездарни, както своите предходници от слугинския етаж...

- Просто, все още българската литература се нуждае от господари. Ще е много евтино, да кажа, че аз нямам господар. Но го казвам като грък в България или българин в Гърция. Не ме питай като българин в България или грък в Гърция. Може би и аз се нуждая от господар. Иначе как ще ми се продаде книгата, ако първо аз не се продам. Но все още имам ниски продажби...

- В гръцката литература това случва ли се – нови литератори, които да обслужват поредни нови господари?

- Да. Но има и свободни, които не ги знаем и никога няма да научим нещо за тях.

- Е, добре, в крайна сметка на какво се крепи цивилизацията, тук, на Балканите, където сме принудени да преживяваме?

- Не се крепи! Тук се роди. Цивилизацията се крепи например в Америка, в Африка, в Азия. Тук се роди, възмъжа и сега си хвърля спермата безразборно по света. И където хване.

- Само не ми казвай, че казусът „Косово” е в резултат на естествен подбор...

- Че какво друго може да е? Силният, приспособеният към дадените условия, е жив. Животът е несправедлив от самосебе си. В книгата си описвам необходимостта от войни и тероризъм, както един доктор описва една животоотнемаща болест.

- Мислил ли си как могат да се изградят мостове между българската и гръцката литератури? И изобщо между двата народа?

- Мостовете съществуват. Проблемът е да минем през тях. Те са два вида – мостове през земята и мостове през времето. Нас ни дели времето, разликата в развитието. За да докосне българската литература гръцкия народ трябва да съвпадна във времето. Кое българско произведение на изкуството от Паисий Хилендарски до днес може да каже нещо на съвременния грък? Много художници продават в Гърция. Но нито един певец не е познат. Защо? От нас зависи да се приближим и във времето.

- Ти си „човек-мост”, както би се изразил Иво Андрич. И как да съграждаме мостове в това връщане балканско гърне?

- Трябва да сме щастливи, че още балканското гърне ври. Когато истините ще е лошо. Ще станем Германия, Америка, безлични роби на прогреса. Моето мостче го построих с книгата си, с работата си, с приятели и гаджета от България и Гърция. Но вярвам, че революцията е лична. Нямам право да променя насилствено хората. И не искам.

- В едно свое интервю ти изричаш нещо, с което съм дълбоко несъгласен – „гръкът повече обича и тачи жената.» Това е една дълбоко неверна мисъл – прочети книгата ми «Българският Декамерон»! Шегувам се. Но това твое твърдение ме накара да се замисля върху спецификата на българската душевност- прав си, в смисъл такъв, че българската литература не е показала достатъчно ярко как се обича българинът, макар че Йордан Йовков го е описвал многократно и блестящо. И все

пак българската литература е в дълг към Любовта, съзнавам го, тази е и причината за Вашето невярно, но лесно обяснимо твърдение....

- Гръкът обича идеята жена. Жената-майка, жената-съпруга, жената-любовница, жената-дъщеря са изображения на идеята. През 1960г. 12% от гръцкото население тръгна на курбет в чужбина – Америка, Австралия, Германия, Швеция. Но този курбет имаше две съществени разлики от българския. Първо, тръгнаха или мъже или семейства. И второ, в Гърция се създаде цяло течение в творчеството за тези хора, за тези гърци. Гърция доказва, че ги обича с песни, театър, белетристика и др. Но и никъде гърците не направиха мафии, напротив, учредиха центрове на културата. Знак на обич към страдащата Родина. Тук не искам да опиша България и българите в курбет. Все още не съм чул песен, да е и чалга, за българката, която бере портокали, чисти задници на баби и се чука в чужбина. И то за да изпрати пари на мъжа си в България. Никой грък няма да допусне да го храни жена. Любовта към жената не е само акробатиката при акта. Гръкът я обича, а българинът?

- Какво не ти харесва в КНИГИ NEWS?

- Учителят ми по религия определи мъдрия така: „Мъдър човек е този, който има добра цел и добри средства”. КНИГИ NEWS е мъдър, но може да стане по-мъдър.